

Brusel 13. června 2016
(OR. en)

9198/16

ECOFIN 450
UEM 197
SOC 314
EMPL 210
COMPET 284
ENV 329
EDUC 184
RECH 176
ENER 192
JAI 438

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	9125/16 ECOFIN 417 UEM 167 SOC 281 EMPL 177 COMPET 254 ENV 298 EDUC 154 RECH 146 ENER 159 JAI 404 - COM(2016) 328 final
Předmět:	Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Irska na rok 2016 a stanovisko Rady k programu stability Irska z roku 2016

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady ve znění revidovaném a dohodnutém několika výbory Rady na základě návrhu Komise COM(2016) 328 final.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Irska na rok 2016 a stanovisko Rady k programu stability Irska z roku 2016

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 26. listopadu 2015 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2016. Priority této roční analýzy růstu potvrdila Evropská rada ve dnech 17.–18. března 2016. Dne 26. listopadu 2015 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování, ve které je Irsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Téhož dne přijala Komise doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny. Toto doporučení potvrdila Evropská rada ve dnech 18.–19. února 2016 a Rada jej přijala dne 8. března 2016³. Irsko by jakožto země, jejíž měnou je euro, mělo vzhledem k úzkému propojení ekonomik v hospodářské a měnové unii zajistit, aby uvedené doporučení bylo splněno v plném rozsahu a včas.

³ Úř. věst. C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (2) Dne 26. února 2016 byla zveřejněna zpráva o Irsku pro rok 2016. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Irsko učinilo v plnění jemu určených doporučení, která přijala Rada dne 14. července 2015, a v plnění svých národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Zpráva rovněž obsahovala hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Dne 8. března 2016 Komise představila výsledky hloubkového přezkumu. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že se Irsko potýká s makroekonomickou nerovnováhou. Zejména je důležité řešit velký objem čistých vnějších závazků a veřejného i soukromého dluhu, který představuje zranitelné místo, a to i přes jistá zlepšení.
- (3) Dne 29. dubna 2016 předložilo Irsko svůj národní program reforem na rok 2016 a svůj program stability z roku 2016. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (4) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁴ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost evropských strukturálních a investičních fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí.

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Poté, co byl zrušen postup při nadměrném schodku, se na Irsko vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a přechodné pravidlo pro zadlužení. Vláda ve svém programu stability z roku 2016, který je založen na předpokladu nezměněné politiky, plánuje postupné zlepšování celkového salda, jež by mělo v roce 2018 dosáhnout přebytku ve výši 0,4 % HDP. Očekává se, že revidovaný střednědobý rozpočtový cíl – strukturální deficit ve výši 0,5 % HDP – bude dosažen v roce 2018. Roční změna přepočítaného⁵ strukturálního salda ve výši 0,1 % HDP v roce 2016 však nezaručuje dostatečný pokrok směrem k dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Podle programu stability by měl poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2016 klesnout na 88,2 % a poté dále na 85,5 % v roce 2017. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je reálný. Opatření, kterými je zapotřebí podpořit plánované cíle, pokud jde o schodky od roku 2017, však dosud nebyla dostatečně upřesněna. Na základě prognózy Komise z jara 2016 existuje v roce 2016 riziko určitého odchýlení od doporučené fiskální korekce, kdežto v roce 2017 by s ní Irsko za předpokladu nezměněné politiky mělo být v souladu. Předpokládá se, že Irsko v letech 2016 a 2017 dodrží přechodné pravidlo pro zadlužení. Na základě posouzení programu stability a s ohledem na prognózu Komise z jara 2016 se Rada domnívá, že Irsko by mělo ustanovení Paktu o stabilitě a růstu víceméně dodržet. Pro zajištění souladu v roce 2016 však budou zapotřebí další opatření.
- (6) Úsilí o rozšíření daňové základny bylo omezené a nedávná daňová opatření se zaměřila na snižování daní a daňové úlevy. Mělo by dojít k dalšímu pokroku tak, aby daňový systém byl efektivnější a více podporoval růst. Irské orgány provádějí průběžný program přezkumu daňových výdajů, jehož výsledky se zveřejňují ve výroční zprávě. Přezkum však nezahrnuje daňové výdaje související s DPH a stále je prostor pro rozšíření daňové základny prostřednictvím zvýšení nejméně narušujících daní.

⁵ Strukturální saldo přepočítává Komise podle společně dohodnuté metodiky na základě informací uvedených v konvergenčním programu.

- (7) Kritickými problémy systému zdravotní péče zůstávají nákladová efektivnost, rovný přístup a udržitelnost. Konkrétní prvky reformy se daří naplňovat, avšak výdaje na léčiva, zejména v důsledku vysokých nákladů na léky s jediným dodavatelem, nadále snižují nákladovou efektivnost. Finanční řízení a informační systémy jsou stále slabé a přetrvává problém nerovného přístupu k primární péči. Přibližně 40 % populace má přístup k všeobecnému lékaři zdarma, zatímco ostatní hradí náklady v plné výši. Celkovou reformu systému zdravotní péče obklopuje značná nejistota, jelikož model všeobecného zdravotního pojištění se nachází ve složité situaci.
- (8) Měly by být řešeny potřeby v oblasti infrastruktury, aby se podpořil trvalý a vyvážený růst v budoucnosti. Poté, co v roce 2008 veřejné investice dosáhly nejvyšší hodnoty 5,2 % HDP, poklesly v roce 2013 na 1,8 % HDP a v roce 2014 pak lehce stouply, avšak stále byly hluboko pod průměrem EU. Kromě toho krize zřejmě vyvolala strukturální změny ve složení veřejných výdajů, které se odklánějí od investic a více směřují na běžné výdaje. Kapitálové výdaje tvořily v letech 2010–2013 v průměru pouze 4,8 % celkové částky, což je méně než polovina dlouhodobého průměru v období 1995–2008. Sedmileté období značně snížených veřejných investic mělo negativní dopad na kvalitu a přiměřenost infrastruktury a na vládní podporu nehmotných investic. V oblasti bydlení, vodohospodářství, veřejné dopravy a kapacity pro zmírňování změny klimatu existují zásadní nedostatky. Poptávka po novém bydlení v hlavních městských oblastech země v současné době výrazně převyšuje nabídku. Ceny obytných nemovitostí i nájemné v městských oblastech v důsledku toho v roce 2014 prudce vzrostly, načež se růst v roce 2015 zpomalil. V současnosti nic neukazuje na nadhodnocení, ale překážky omezující odvětví stavebnictví a nabídku bydlení, z nichž některé souvisejí s veřejnou infrastrukturou, by v případě jejich neřešení mohly vést k riziku nerovnováhy. Přesuny vládních výdajů mají rovněž dopad na podporu výzkumu, vývoje a inovací z veřejného sektoru, která byla v roce 2014 pod úrovní z roku 2007. Pokud jde o veřejný výzkum a vývoj vyjádřený v procentech HDP, řadí se Irsko v současné době na 22. místo v Unii. To má negativní dopad na konkurenceschopnost malých a středních podniků.

- (9) Míra nezaměstnanosti je nižší než průměr EU, přičemž v březnu 2016 dosahovala 8,6 %. Dlouhodobá nezaměstnanost a nízká intenzita práce domácností však nadále vyvolávají obavy. I přes pokles míry dlouhodobé nezaměstnanosti v uplynulých letech dosahoval podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti ve čtvrtém čtvrtletí roku 2015 stále vysoké hodnoty 56,3 %, což je více než průměr EU (48,3 %). Podíl obyvatel žijících v domácnostech s velmi nízkou intenzitou práce byl v roce 2014 (poslední srovnatelné údaje) nejvyšší v EU (21,1 %) a obzvláště se týkal domácností s jedním rodičem. Podíl dětí (ve věku 0 až 17 let) ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením klesl v roce 2014 na 30,3 %, je však i nadále vyšší než průměr EU (27,8 %). Odpovídající údaj pro ohrožené osoby v domácnostech s jedním rodičem (62,5 % v roce 2014) je mnohem vyšší než průměr EU (48,2 %).
- (10) Irsko začalo postupně zavádět program JobPath, který má řešit potřeby dlouhodobě nezaměstnaných osob, a rozvíjí aktivační přístup na podporu těch, kteří mohou a přejí si hrát aktivnější úlohu v rámci pracovní síly. Nadále se ovšem potýká s problémem, jak rozšířit služby na podporu zaměstnanosti na osoby tradičně vyloučené z trhu práce, včetně osob se zdravotním postižením a s pečovatelskými povinnostmi. Celkově systém sociálního zabezpečení funguje dobře v tom, že zmírnil vliv krize na chudobu a nerovnost, přetrvávají ale překážky růstu podporujícího začlenění. Bylo dosaženo jistého pokroku v oblasti degresivního vyplácení dávek, avšak u některých domácností přetrvávají obavy ohledně „pasti neaktivity“. Čisté náklady na péči o dítě v Irsku vyjádřené jako procento ze mzdy patří k nejvyšším v Unii; u párů jsou druhé nejvyšší a pro rodiče samoživitele nejvyšší vůbec. Přetrvávají obavy ohledně kvality péče o děti. Například v roce 2014 byl počet absolventů vysokých škol, kteří pracují v oblasti předškolního vzdělávání a péče (15 %), nadále výrazně pod doporučenou úroveň. Stále existuje nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi a v některých oblastech se objevil nedostatek kvalifikovaných pracovních sil, zatímco možnosti zvyšování kvalifikace a rekvalifikace zůstávají nedostatečné a snižování výdajů v oblasti vzdělávání by mohlo mít v budoucnu negativní dopad na výsledky vzdělávacího procesu.

- (11) Vysoké zadlužení soukromého sektoru odráží přetrvávající problémy znehodnocení úvěrů. Na konci června 2015 dosahoval nekonsolidovaný dluh soukromého sektoru 266,3 % HDP, což je výrazně nad průměrem eurozóny. Ačkoli podíl úvěrů v selhání v důsledku hospodářského oživení a restrukturalizace klesá, na konci roku 2015 patřil k nejvyšším v eurozóně a představoval přes 16 % všech domácích bankovních úvěrů. Kromě toho bylo na konci roku 2015 v prodlení 14,7 % hypoték, přičemž úvěry v prodlení více než dva roky představovaly téměř 10 % celkové zůstatkové hodnoty hypotečních úvěrů. Navzdory dosahovanému pokroku je většina restrukturalizace hypoték dočasná, což ukazuje na riziko opětovného selhání, zejména v případě zhoršení makroekonomických podmínek nebo vnějších otřesů. Problematickými oblastmi zůstávají rovněž úvěry na komerční nemovitosti držené domácími bankami a úvěry malých a středních podniků / podnikatelské úvěry, kde podíl úvěrů v selhání činí 37,3 %, resp. 13,8 %. K určitému pokroku dochází, avšak udržitelná restrukturalizace těchto úvěrů bude vyžadovat mnohem více času a úsilí. Stále nejsou dostatečně využívána úpadková řízení fyzických osob a podniků, tzv. examinership (soudní ochrana pro podniky v obtížích podle irského práva) a další prostředky pro částečné oddlužení domácností a podniků zaměřené na obnovu životaschopnosti. Zavádění centrálního registru úvěrů postupuje pomalu, ačkoli má zásadní význam pro podporu obezřetné úvěrové politiky.
- (12) Zákon o regulaci právních služeb z roku 2015 byl sice přijat, ale v pozdní fázi legislativního procesu byly učiněny ústupky právníckým profesím, které původní ambice reformy výrazně snížily. Provádění nového rámce je teprve na počátku a ještě je příliš brzy tvrdit, že skutečně posílí hospodářskou soutěž a sníží náklady. Právní služby jsou nutné pro všechna odvětví hospodářství a jejich cena ovlivňuje irskou konkurenceschopnost. Skutečného snížení nákladů lze dosáhnout pouze tehdy, pokud ustanovení plánovaného regulačního rámce, jejichž cílem je posílit hospodářskou soutěž a snižovat náklady, budou po provedení veřejných konzultací uzákoněna nebo začleněna do předpisů vydávaných orgánem pro regulaci právních služeb.

- (13) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Irsku, kterou zveřejnila ve své zprávě o Irsku pro rok 2016. Posoudila také program stability a národní program reforem, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Irsku adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku v Irsku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny EU, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Evropské unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni EU. Doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 3.
- (14) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability a její stanovisko⁶ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1.
- (15) Na základě výsledků hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem a program stability. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 a 3,

⁶ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

1. V návaznosti na nápravu nadměrného schodku dosáhnout roční fiskální korekce ve výši 0,6 % HDP směřující k dosažení střednědobého rozpočtového cíle v letech 2016 a 2017. Využít neplánované příjmy plynoucí z dobrých hospodářských a finančních podmínek, jakož i z prodeje aktiv k rychlejšímu snižování zadlužení. Omezit zranitelnost hospodářskými fluktuacemi a otřesy, mimo jiné rozšířením daňové základny. Zlepšit kvalitu výdajů, zejména zvýšením nákladové efektivnosti zdravotní péče a důrazem na veřejné kapitálové výdaje na výzkum a vývoj a veřejnou infrastrukturu, především v oblasti dopravy, vodohospodářství a bydlení.
2. Rozšířit a urychlit provádění aktivačních politik s cílem zvýšit intenzitu práce domácností a řešit ohrožení dětí chudobou. Provádět opatření ke stimulaci zaměstnanosti prostřednictvím degresivního vyplácení dávek a doplňkových plateb. Zlepšit poskytování kvalitní, cenově dostupné celodenní péče o děti.
3. Dokončit trvalá restrukturalizační řešení, která omezí úvěry v selhání, zajistí udržitelnost dluhu domácností a podpoří věřitele, aby snížili zadlužení předlužených, avšak životaschopných podniků. Urychlit zavádění plně funkčního centrálního registru úvěrů, který bude zahrnovat všechny kategorie věřitelů i dlužníků.

V Bruselu dne

Za Radu

předseda nebo předsedkyně
